Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16428

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi (APBI), Kültegin Ögel ve meslekta?lar? (Çelikay ve Ba?abak) taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bir aile üyesinin ba??ml?l?k sorununun (madde veya davran??sal) neden oldu?u aile içi i?lev bozukluklar?n? ve uyum sorunlar?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. APBI, özellikle ba??ml? bireyin sorumluluktan kaç?nma, kurallara uymama ve görevleri yerine getirmeme gibi davran??lar?n?n aile sistemi üzerindeki etkilerini ölçmeye odaklanm??t?r.

Ölçek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda ailelerin maruz kald??? stresi ve i?levsellik düzeyini belirlemek için tasarlanm?? olup, geçerlilik ve güvenirlik çal??malar? Klinik Psikiyatri dergisinde yay?mlanm??t?r. Bu araç, ba??ml?l?k tedavisinde aile sistemine yönelik müdahale planlamas?na rehberlik eden önemli bir geli?tirme çal??mas?d?r.

Anahtar Kelimeler

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi, ba??ml?l?k, aile i?levselli?i, psikometrik özellikler, ölçek geli?tirme, klinik psikiyatri, aile de?erlendirme ölçe?i.

Yazarlar

Kültegin Ögel, H. Çelikay, A. Ba?abak.

Amaç

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi'nin (APBI) temel amac?, aile sistemi içinde ba??ml? bir bireyin varl???ndan kaynaklanan i?lev bozukluklar?n? ve uyum sorunlar?n? yüksek hassasiyetle ölçmektir. Ölçek, ba??ml? bireyin tipik olarak gösterdi?i sorumsuzluk, kural ihlali ve görev ihmali gibi davran??lar?n aile üyeleri taraf?ndan nas?l alg?land???n? ve deneyimlendi?ini nicel olarak belirlemek üzere tasarlanm??t?r.

Bu endeks, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, ba??ml?l?k tedavisi sürecinde ailelerin hangi düzeyde desteklenmesi gerekti?ini ve hangi spesifik alanlarda i?levsellik sorunlar? ya?ad?klar?n? anlamalar? için güvenilir ve geçerli bir araç sunmay? hedeflemektedir. Ölçe?in geli?tirilmesi, psikometrik standartlara uygun olarak gerçekle?tirilmi?tir.

Yap?

APBI, bir aile üyesinin ba??ml?l?k davran??lar?na odaklanarak, aile sisteminin buna verdi?i tepkiyi ve genel i?levselli?ini de?erlendiren bir yap?d?r. Ölçek, aile üyelerinin gözlemledi?i spesifik sorunlu davran??lar? temel alarak aile içindeki ba??ml?l?k profilini ortaya koyar. Maddeler,

ARABPSYCHOLOGY.COM

ba??ml? bireyin sorumluluk alma, kurallara uyma ve görevleri yerine getirme düzeylerini do?rudan sorgulamaktad?r.

Derecelendirme, 1'den 4'e kadar uzanan dörtlü Likert benzeri bir yap?y? kullan?r. Bu sistemde, 1 puan? en sa?l?kl? cevab?, 4 puan? ise en sa?l?ks?z cevab? temsil etmektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktad?r, bu da toplam puan?n do?rudan ailedeki i?levsizlik seviyesini yans?tt??? anlam?na gelir. Yüksek puan, ba??ml?l?kla ili?kili aile sorunlar?n?n yüksek oldu?unu gösterir.

Geçerlik

APBI'n?n geçerlik çal??malar?, e?zamanl? ve ay?rt edici geçerlik kan?tlar? sunmaktad?r. E?zamanl? geçerlik analizlerinde, APBI-A ölçe?inin ortalama toplam puan? ile standart bir Aile De?erlendirme Ölçe?i'nin ortalama toplam puan? aras?nda 0.52 düzeyinde anlaml? bir pozitif korelasyon ($p<0.01$) bulunmu?tur. Bu bulgu, ölçe?in yap?sal olarak aile i?levselli?ini ölçen di?er kabul görmü? araçlarla tutarl? oldu?unu kan?tlar.

Ölçe?in test-tekrar test uygulamalar? aras?ndaki korelasyon katsay?s? 0.67 ($p<0.01$) olarak saptanm??t?r. Ay?rt edici geçerlik aç?s?ndan ise, ba??ml? üyesi olan ailelerin toplam puan ortalamalar? ile ba??ml? üyesi olmayan ailelerin toplam puan ortalamalar? aras?ndaki fark istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur. Bu sonuç, APBI'n?n ba??ml?l?k sorununun varl???n? aile i?levselli?i üzerinden ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebildi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in zamana kar?? tutarl?l???n? ve iç tutarl?l???n? incelemi?tir. Test-tekrar test güvenilirli?i (Aile De?erlendirme Ölçe?i Türkçe Formu referans al?narak) 0.62 ile 0.90 aras?nda de?i?en aral?klarda rapor edilmi?tir. Bu aral?k, ölçe?in farkl? uygulamalar aras?nda yüksek düzeyde kararl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

?ç tutarl?l?k (Cronbach Alfa) de?erleri ise 0.38 ile 0.86 aras?nda belirlenmi?tir. Bu geni? aral?k, baz? alt boyutlar?n görece daha dü?ük, baz?lar?n?n ise oldukça yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?unu i?aret edebilir. Ancak genel olarak, ölçe?in klinik ara?t?rmalarda kullan?labilecek yeterli düzeyde güvenirlik özelliklerine sahip oldu?u sonucuna var?lm??t?r.

Faktör Analizi

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi'nin geli?tirilmesi, geçerlik ve güvenirli?i üzerine yap?lan çal??mada (Ögel et al., 2017), ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemek amac?yla Faktör Analizi yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in, ba??ml?l?kla ili?kili aile i?lev bozuklu?unun temel boyutlar?n? temsil eden maddelerden olu?tu?u belirtilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makale özetinde spesifik faktör yükleri veya boyut say?s? bilgisi verilmemi?tir, ancak ölçe?in temel yap?s?n?n, ba??ml? bireyin davran??sal sorunlar?n?n aile ortam?ndaki yans?malar?n? (sorumluluk, kural ve görevler) ölçmek üzere tasarland??? anla??lmaktad?r. Detayl? faktör yap?s? için orijinal akademik yay?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: Dörtlü Likert Derecelendirme (1: En sa?l?kl?, 4: En sa?l?ks?z)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ba??ml? üyesi olan aileler veya ba??ml?l?k riski ta??yan bireylerin aile üyeleri.

Ya? Grubu: Ölçe?i yan?tlayan yeti?kin aile üyeleri.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de yürütülen geçerlik ve güvenirlik çal??mas? ile standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Gözlemci raporu veya kendini de?erlendirme format?nda, aile sistemindeki i?lev bozuklu?unu ölçmeye yönelik maddelerden olu?ur. Ters madde kullan?lmam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Aile i?lev bozuklu?u, psikometri, ba??ml?l?k tedavisi, test-tekrar test, iç tutarl?l?k, yap? geçerli?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Kültegin Ögel

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

?leti?im E-posta Adresleri: ogelk@superonline.com

Yaz??ma Adresi: Detayl? yaz??ma adresi için orijinal makaleye bak?n?z.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi'nin geli?tirme ve ilk geçerlik/güvenirlik çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücretlendirme bilgileri hakk?nda sorumlu yazar Kültegin Ögel ile yukar?daki e-posta adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: aile-profil-bagimlilik-indeksi-toad.pdf

Kaynaklar

Ögel, K., Çelikay, H. ve Ba?abak, A. (2017). Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksinin geli?tirilmesi, geçerlik ve güvenirli?i. *Klinik Psikiyatri*, *20*, 255-262.

?lgili makaleye eri?im ba?lant?s?: toad.halileksi.net

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksinin Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

-O, hiçbir sorumlulu?unu üstlenmiyor.

-Koyulan hiçbir kurala uymuyor.

-Kendisine verilen hiçbir görevi tamyapm?yor.

ARABPSYCHOLOGY.COM